

vané, jehož třeba nebylo, ježto o vině uznává soud z úřadu (rozh. čís. 7710 sb. n. s.), když pak soudce na rozvod uznal, nemohl žalobce proti němu se odvolávati, ježto bylo tím jeho návrhu vyhověno, a když žalovaná se neodvolala, byl rozvod vysloven právoplatně a mohlo se na dále jednati již jen o vinu stran, která, jak uvedeno, stihá jen žalobce.

Čís. 8558.

Železniční osobní tarif.

Přiznána-li sleva na jízdném zaměstnancům, pokud jejich celkový příjem ať již ze služebního poměru nebo i z jakéhokoliv jiného zaměstnání nepřevyšuje 2.000 Kč měsíčně, — nelze přihlížeti ani k majetku zaměstnance ani k důchodům z jiných pramenů než ze služebního poměru a z jiného zaměstnání. Příjmy »z jakéhokoliv jiného zaměstnání« zahrnují v sobě i hospodaření na vlastní rolnické usedlosti, třebas hlavní břímě hospodářství spočívalo na manželce zaměstnancově. Za čistý výnos hospodářství jest považovati i to, co bylo z hospodářství věnováno na stavby a na investice.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1928, Rv I 545/28.)

Žalující erár domáhal se na žalovaném zaplacení doplatku jízdného, ježto prý žalovaný jezdil na dělnický lístek, nemaje nároku na slevu, a odůvodňoval žalobní nárok takto: Podle ustanovení žel. osob. tarifu díl II. odd. III. C I A odst. 1 b) mají nárok na slevu po dobu mimořádných drahotních poměrů též zaměstnanci, t. j. osoby, které svým povoláním jsou zaměstnání v cizích službách za měsíční nebo roční plat, pokud jejich celkový příjem ať již z tohoto služebního poměru neb i z jakéhokoliv jiného zaměstnání plynoucí se všemi vedlejšími požitky nepřevyšuje 2.000 Kč měsíčně. Žalovaný byl v rozhodné době zaměstnán u svazu německých velkostatkářů v Čechách s měsíčním platem 2.000 Kč. Kromě toho byl a dosud jest se svou manželkou spoluvlastníkem hospodářství, jehož kupní cena činila 125.000 Kč. Hospodářství si žalovaný úplně sám vede a jeho správou se sám zaměstnává, neboť má na statku k doзору jen šafáře. Z těchto okolností patrně, že celkový příjem, plynoucí ze zaměstnání žalovaného, přesahuje 2.000 Kč měsíčně, ano již čisté služné bez vedlejších požitků činí 2.000 Kč měsíčně, kdežto ze správy a vedení nemovitostí, které žalovaný spoluvlastní, plyne mu další příjem, který, nechť je jakýkoli, stačí, by celkový měsíční příjem přesahoval 2.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvod y: Rozhodující jest otázka, zda žalovanému přísluší nárok na t. zv. dělnickou jízdenku, čili ne. První soudce odpověděl na tuto otázku kladně v podstatě z toho důvodu, že měl za dokázáno, že žalovaný měl měsíčně

jen příjem jako tajemník svazu německých velkostatkářů v Praze 2.000 Kč, a že žalovaný, kterýž jest polovicí vlastníkem hospodářství, z tohoto hospodářství neměl další čistý příjem. Tento skutkový základ napadeného rozsudku přejímá i soud odvolací. Odvolací soud z důvodu nesprávného právního posouzení věci uznal odvolání za odůvodněné. Jde o výklad dotyčného ustanovení železničního tarifu. Žalující strana tvrdí, že ustanovení to lze vykládati jen na základě úvah sociálních, jež k němu zavdaly příčinu, že výhoda měla příslušet jen nemajetným osobám, nikoliv osobám majetným. Dále poukazuje k tomu, že v dotyčném ustanovení sazby jest řeč jen o celkovém příjmu, nikoli o čistém příjmu, jak první soudce za to měl ohledně příjmu žalovaného z jeho polovice hospodářství. Žalovaný vykládá si ustanovení tak, že má nárok na výhodu, poněvadž kromě platu jako tajemník 2.000 Kč měsíčně neměl dalšího příjmu, nanejvýš ze svého hospodářství, poněvadž toto bylo pasivním. Pojem »zaměstnání« vykládal si ve smyslu tohoto ustanovení sazby tak, že jako majitel polovice hospodářství nemá »zaměstnání«. Odvolací soud pokládá správným výklad žalující strany. Především jest jí přisvědčiti v tom, že ustanovení to děkuje svůj vznik sociálním úvahám, že tím mělo býti pomoci t. zv. drobnému člověku, jakž lze seznati z označení těchto jízdenek jako jízdenek dělnických. Z toho nutno odvozovati, že již předem jest pokládati za vyloučena z této výhody toho, u něhož není nemajetnosti, která je příznakem příslušnosti ke skupině osob výhodu požívajících. Neboť nelze právem tvrditi, že úleva sazby byla zavedena též pro majetnou třídu, ano by to bylo přímo protismyslné. V souzeném případě jest prokázáno, že žalovaný není nemajetným, že jest majitelem polovice hospodářství, jež v roce 1920 za 125.000 Kč bylo zakoupeno žalovaným a jeho manželkou a mezi časem investicemi tvrzenými žalovaným bezpochyby ještě značně stouplo v ceně. Na základě těchto skutečností jest míti za to, že žalovaný neměl nároku na výhodu, že neprávem a ke škodě železničního eráru této výhody využil. Ale i v tom lze přisvědčiti vývodům žalující strany, že žalovaný měl příjem z hospodářství, ač nebylo podle jeho tvrzení čistého příjmu, jelikož hospodářství bylo pasivním, a že ve smyslu tohoto ustanovení sazby jest dostatečným, že žalovaný měl z tohoto pramene příjem vůbec, poněvadž tarifní ustanovení nečiní rozdíl mezi čistým a hrubým příjmem. Ostatně lze i tu poukázati k tomu, že žalovaný, nejsa nemajetným, jest již předem vyloučen ze skupiny osob požívajících výhodu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právní posouzení sporu závisí na výkladu ustanovení železničního osobního tarifu II. 1. str. 34. Služební předpisy, na nichž spočívá rozhodnutí nižších soudů, jsou jen vnitřní věci železnice, právní poměr stran k železnici jest upraven tarifem (§ 6 dřívějšího železničního dopravního řádu, čl. 6 nového železničního přepravního řádu ze dne 17.

července 1928, čís. 144 sb. z. a n.). Toto pochybení nižších soudů nemělo však a nemá vlivu na rozhodnutí sporu, poněvadž zjištěný obsah služebních předpisů a ustanovení tarifu se v podstatných částech shodují. Podle tarifu přísluší sleva na jízdném, o niž ve sporu jde, zásadně jen dělníkům, totiž osobám pracujícím za denní nebo týdenní mzdu, a není u nich obmezena ani určitou výší mzdy, ani majetkem, ani jinými příjmy. Jen pro dobu mimořádných drahotných poměrů přiznává ji tarif také zaměstnancům, to jest osobám, jež svým povoláním jsou zaměstnány za měsíční nebo roční plat v cizích službách, ale jenom pod podmínkou, »pokud jejich celkový příjem, ať již z tohoto služebního poměru neb i z jakéhokoliv jiného zaměstnání plynoucí i se všemi vedlejšími požitky nepřevyšuje 2.000 korun měsíčně«. Důraz klade se tu na slova »celkový příjem«, jež jsou proto tučně vytištěna, jak v tarifu tak v dělnické průkazce na slevu jízdného příl. 4. na čtvrté stránce. Zaměstnanci, jímž i žalovaný, nemají na rozdíl od dělníků nároku na zlevnění jízdného, třebaš neměli ze služebního poměru, který činí nutným, pravidelně jezdit z místa pobytu do místa zaměstnání a zpět, příjmů 2.000 Kč měsíčně, mají-li příjmy i z jiného zaměstnání a úhrnný důchod onu sumu převyšuje. Sporným jest význam slov »z jakéhokoliv jiného zaměstnání«; zda tu bylo užito jenom nedopatřením nepřesného výrazu místo zamýšleného »z jakéhokoliv jiného pramene«, jak míní žalující strana i odvolací soud, poněvadž prý sleva jest určena jen pro osoby nemajetné, či zda mělo jimi býti vyloučeno započítání jiného důchodu do měsíčního příjmu 2.000 Kč, než který plyne z výdělečné činnosti. Jest zajisté nedůsledností, když se na jedné straně právo na slevu jízdného nečiní závislým na příjmu ze služebního poměru, jenž k jízdám dává podnět, nýbrž na výši celkového příjmu zaměstnance, ale na druhé straně se mají do celkového příjmu započítati jen ony další důchody, které plynou z výdělečné činnosti, nikoliv tedy důchody z kapitálu sebe většího, avšak sebe nepatrnější výnos vedlejší pracovní činnosti. Než tarifní ustanovení musí býti vykládána přesně podle obvyčejného smyslu užitých slov v jejich souvislosti, již proto, poněvadž jich podle § 6 ž. d. ř. nutno užívati proti každému stejně, což by však bylo nemožným, kdyby jednotlivé železniční orgány směly je volně vykládati. Nelze proto při rozhodování o právu na zlevnění jízdné přihlížeti ani k majetku zaměstnance, ani k důchodům plynoucím z jiných pramenů než ze služebního poměru a jiného zaměstnání. V této příčině jest dovolání dáti za pravdu. Přes to jest rozhodnutí odvolacího soudu správné a žalobní nárok po právu. Any mají býti při posouzení nároku na slevu jízdného započítány do celkového měsíčního příjmu příjmy »z jakéhokoliv jiného zaměstnání«, musí býti pojem zaměstnání vyložen co nejširše, takže zahrnuje v sobě i hospodaření na vlastní rolnické usedlosti. První soud zjišťuje sice, že ve sporném období spravovala usedlost manželka žalovaného se šafářem a s čeledí a že se žalovaný na správě nezúčastnil, poněvadž byl celý týden zaměstnán v Praze. Toto skutkové zjištění jest však, pokud má jím býti odůvodněn závěr, že příjmy z hospodářství nejsou započítatelné do celkového příjmu

žalovaného, ve skutečnosti nesprávným právním posouzením. Žalovaný a jeho manželka měli a mají usedlost ve vlastní režii, oba vyvíjeli činnost podnikatele, která sama již naplňuje pojem zaměstnání. Nezáleží na tom, že žalovaný mohl hospodářství věnovati jenom čas, jenž mu zbyl po jeho úřednické činnosti, že dojížděl domů v sobotu a v pondělí již zase odjížděl, a že hlavní břímě hospodaření spočívalo na jeho manželce. Již tím, že spolu s manželkou usedlost obhospodařoval přímo, byl výdělečně činným a tato jeho činnost byla zaměstnáním ve smyslu sporného tarifního předpisu. Marně brání se žalovaný tvrzením, že neměl ze své polovice usedlosti příjmů, kterými by mohl jeho měsíční služební plat 2.000 Kč býti doplněn. První soud zjišťuje sice, že žalovaný v letech 1922 až 1926 neměl čistých příjmů hospodářství, a odvolací soud převzal toto zjištění jako zjištění skutkové, ale v pravdě jde i tu o nesprávné právní posouzení. Záleží na pojmu »čistého příjmu«. Nižší soudy vyložily jej mylně tak, jak mu nesprávně rozuměl žalovaný, byv slyšen pod přísahou jako strana. Odůvodnil nedostatek čistého výnosu z usedlosti mezi jiným tím, že chtěl z usedlosti vybudovati vzorné hospodářství, že musil zcela nově stavěti obytná stavení a chlévy, a adaptovati ostatní budovy, poněvadž byly chatrné, že opatřil pro hospodářství celkem osm krav a jednoho koně. Avšak, co bylo z hospodářství věnováno na stavby a na investice, bylo čistým jeho výnosem, nehledíc k tomu, že žalovaný bral z něho také byt a naturalie pro obživu rodiny, jež v předložených účtech úplně pomíjí. Posuzuje-li se čistý výnos hospodářství s tohoto hlediska, jest notorickým a nepotřebuje důkazu, že hospodářství žalovaného ve sporných letech poskytovalo skutečný výnos, tedy příjem ve smyslu tarifu. Když tomu tak, jest žalobní nárok oprávněn, neboť, i když onen příjem byl sebe menší, zvyšoval se jím celkový příjem žalovaného nad 2.000 Kč.

Čís. 8559.

Ručení za škodu z provozu silostrojů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

K pojmu »křižovatky ulic« se nevyhledává, by se jedna ulice křižovala s druhou po obou stranách.

Úraz chodce byl zaviněn řidičem automobilu, jel-li na křižovatce ulic za šera bez světél, nedovolenou rychlostí a nedávaje výstražná znamení. Pokud nelze nedospělci přičísti zavinění na úrazu za těchto okolností, ježto se nerozhlédl, sestupuje s chodníku do jízdní dráhy.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1928, Rv I 1035/28.)

Žalobce byl zachycen automobilem žalované společnosti, řízeným spolužalovaným Rudolfem M-em, a poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud první stolice důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.